



ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:51

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1 OCH 2



Utredning i Samsala

Hallsbergs-Falla 1:9, Hallsbergs socken och kommun, Närke

Nina Balknäs



ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:51

ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1 OCH 2

Utredning i Samsala

Hallsbergs-Falla 1:9, Hallsbergs socken och kommun, Närke

Nina Balknäs

Lst dnr 431-11-2017

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översiktskarta över Örebro län med platsen för
utredningen markerad med rött.*



© 2017 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:51

Författare Nina Balknäs

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Översikt över den östra delen av utredningsområdet. Foto från söder.

Foto Om inte annat anges är fotografierna tagna av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och ambitionsnivå	7
Metod	7
Fältinventering och utredningsgrävning.....	8
Resultat	8
Den historiska odlingen	8
Boplatslämningarna, objekt 1	12
Fynden	12
Tolkning	13
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	13
Referenser	14
Tekniska och administrativa uppgifter	15
Bilagor	16
<i>Bilaga 1. Schakttabell.....</i>	16
<i>Bilaga 2. Anläggningstabell</i>	20
<i>Bilaga 3. Fyndtabell.....</i>	24
<i>Bilaga 4. Vedartsanalys</i>	25
<i>Bilaga 5. ¹⁴C-analys.....</i>	26



Figur 1. Översiktskarta med den aktuella utredningsplatsen markerad med rött.

Sammanfattning

Arkeologgruppen AB har genomfört en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 inom fastigheten Hallsbergs-Falla 1:9 i Hallsbergs socken och kommun. Fältarbetet genomfördes den 26–28 april 2017.

Området är sent koloniserat och flera av gårdarna i närområdet härör antingen från laga skiftet då flera gårdar flyttades ut, bland annat från Samsala eller från avstyckningar för torp under sent 1800-tal – tidigt 1900-tal. Få fornlämningar är kända i området.

Vid utredningsgrävningen påträffades ett flertal dräneringsrännor. Tillsammans med plog- och årderspår samt rotbränder visar marken på ett långvarigt bruk som åkermark. Rotbränder och en stor mängd kol i jorden tyder på att marken har svedjebränts. Kol från ett dike har daterats till medeltid.

Längst i söder påträffades fem anläggningar av boplatsskaraktär, objekt 1. En grophård inom objektet daterades till folkvandringstid.

Inledning

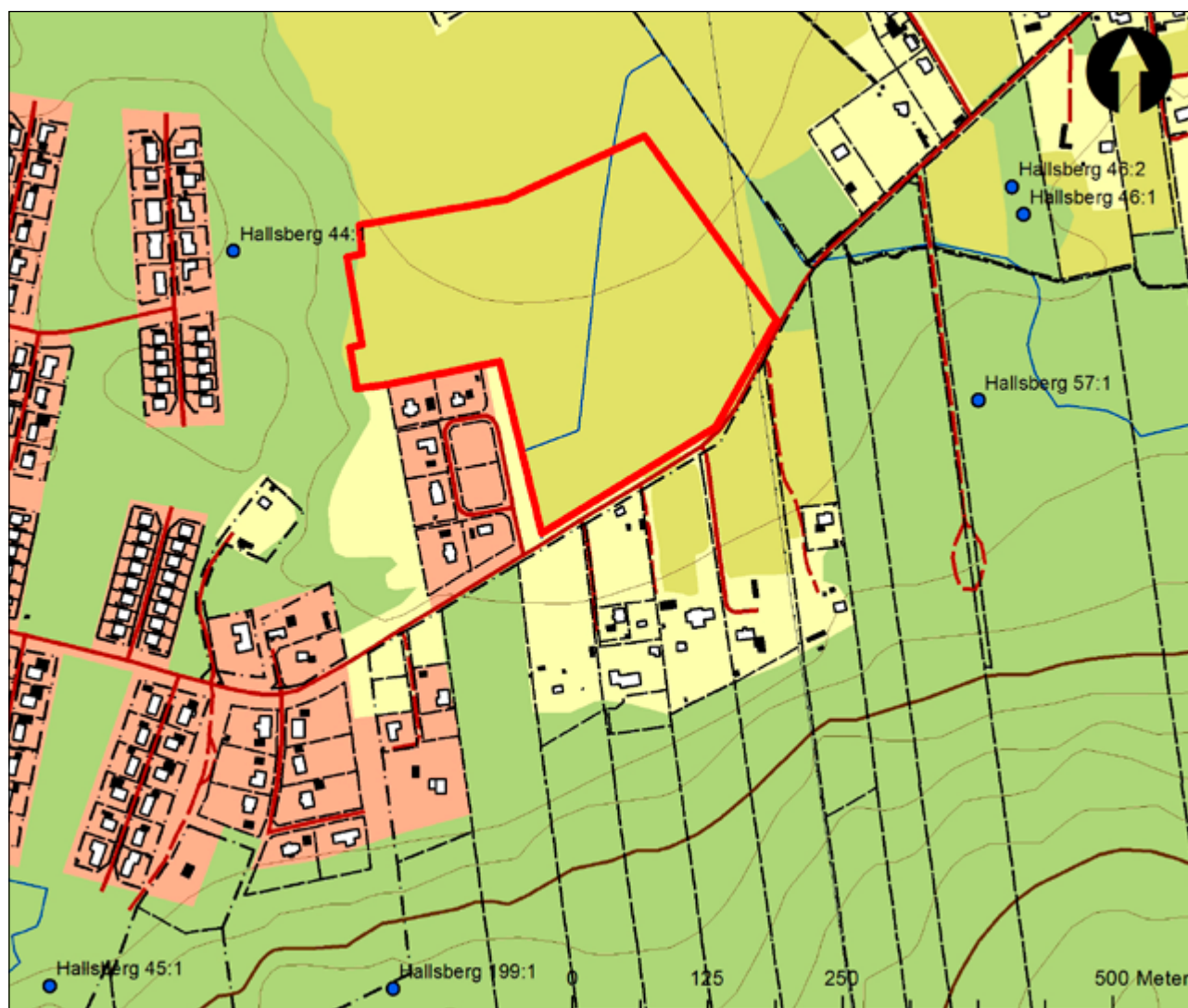
I samband med att Hallsberg/Kumla kommun arbetar med detaljplanering för ett flertal nya bostadsområden beslutade Länsstyrelsen i Örebro län att detaljplaneområdet i Hallsberg-Falla behövde utredas arkeologiskt. Uppdraget att genomföra en arkeologisk utredning etapp 1 och 2 gavs till Arkeologgruppen AB. Beslut fattades i ärendet den 30 mars 2017. Fältarbetet genomfördes den 26–28 april 2017.

Bakgrund och kulturmiljö

Utredningsområdet i Samsala är beläget i en lägre liggande åkermark mellan åsen i norr där Hallsbergs samhälle är beläget och ett större sammanhängande, högre liggande skogsområde i söder. Höjderna i utredningsområdet ligger mellan 57 och 62 meter över havet, där de högsta partierna återfinns i söder, vilket skapar en svag sluttning mot norr. Utredningsområdet skärs av ett krondike som mynnar ut i Lyckebäcken.

Utredningsområdet ligger i ett parti där det finns förhållandevis få fornlämningar. Antalet ökar betydligt några kilometer öster och väster om utredningsområdet. De lämningar som finns i närområdet utgörs av övriga kulturhistoriska lämningar som röjningsrösen (Hallsberg 46:1–2) och av fornlämningsliknande bildningar (Hallsberg 44:1 och Hallsberg 57:1). Inte heller några arkeologiska lösfynd är kända från området.

Området är sent koloniserat och flera av gårdarna i närområdet härör antingen från laga skiftet då flera gårdar flyttades ut, bland annat från Samsala eller från avstyckningar för torp under sent 1800-tal – tidigt 1900-tal. Det senare gäller för Lycketorp och möjligen också för gården Lyckan. Ur det som går att läsa i det historiska kartmaterialet



Figur 2. Utredningsområdet med registrerade fornlämningar i blått. Utredningsområdet är markerat med rött.

har marken legat som åkermark under hela 1800- och 1900-talen. Hur marken nyttjats före det går inte att ha någon uppfattning om då kartmaterialet i området är begränsat i brist på byar.

Syfte och ambitionsnivå

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning som det förekommer fornlämningar inom exploateringsområdet. Utredningen ska bidra till att ge Hallsbergs kommun och Länsstyrelsen ett bättre planeringsunderlag inför det fortsatta arbetet med detaljplan inom området.

Utredningen skulle innefatta:

- *arkiv- och litteraturstudier samt kartanalyser*
- *fältinventering*
- *utredningsgrävning*

Utredningen skulle utföras med normal ambitionsnivå. Målgrupper för denna rapport är i första hand Länsstyrelsen och Kumla kommun.

Metod

Arkiv- och litteraturstudier

Arkivstudierna omfattar Riksantikvarieämbetets fornminnesregister (Fornsök) och Skogsstyrelsens Skog och Historia-register. Kartanalyser av historiska kartor har gjorts utifrån relevanta kartor ur Rikets allmänna kartverks arkiv samt Lantmäteristyrelsens och Lantmäterimyndighetenas arkiv. Kartanalyserna syftade till att lokalisera lämningar efter äldre bebyggelse. När det gäller kända gård-, torp- eller lägenhetsbebyggelser har det skriftliga arkivmaterialet på SVAR/Riksarkivet använts för att kontrollera bebyggelsen mot tidsgränsen i KML till år 1850 för att avgöra om den tillkommit före eller efter denna gräns.

Digitala arkiv och föremålssamlingar på Statens historiska museum och Örebro läns museum har nyttjats. Även de digitala samlingarna av äldre ortnamnsbelägg på Ortnamnsarkivet har använts. En jordartskarta från Statens Geologiska Undersökning har laddas ned i syfte att kartlägga olika jordarters utbredning. Uppgifter om föremålsbeståndet i Historiska museets föremålssamlingar har kontrollerats på museets hemsida.

Arkeologiska rapporter och forskningslitteratur samt lokalhistorisk litteratur som berör utredningsområdet eller på annat sätt belyser områdets fornlämningsbild och historia har sökts på Riksantikvarieämbetets öppna arkiv (samla.raa.se), Örebro läns museums bibliotek och Kungliga biblioteket (libris.kb.se). Ingen lokal litteratur eller hembygdslitteratur som berör området har hittats.

Fältinventering och utredningsgrävning

Utredningen började i fält med en fältinventering för att bedöma lämpliga och mindre lämpliga ytor att utredningsgräva. Därefter vidtog grävning med en bandgrävare. Skopbredden var 1,4 meter. Grävning skedde ned till anläggningsnivå och till undergrund i de schakt som var tomma på arkeologiska lämningar.

Schakt, anläggningar och prover mättes in med RTK-GPS och dokumenterades skriftligt i för utredningen anpassade kontext- och schaktblanketter. Inmätningarna överfördes till Intrasis och exporterades vidare till ArcGIS för redigering.

Fotografering skedde löpande under arbetets gång för att dokumentera anläggningar och schakt. Även översiktsbilder togs.

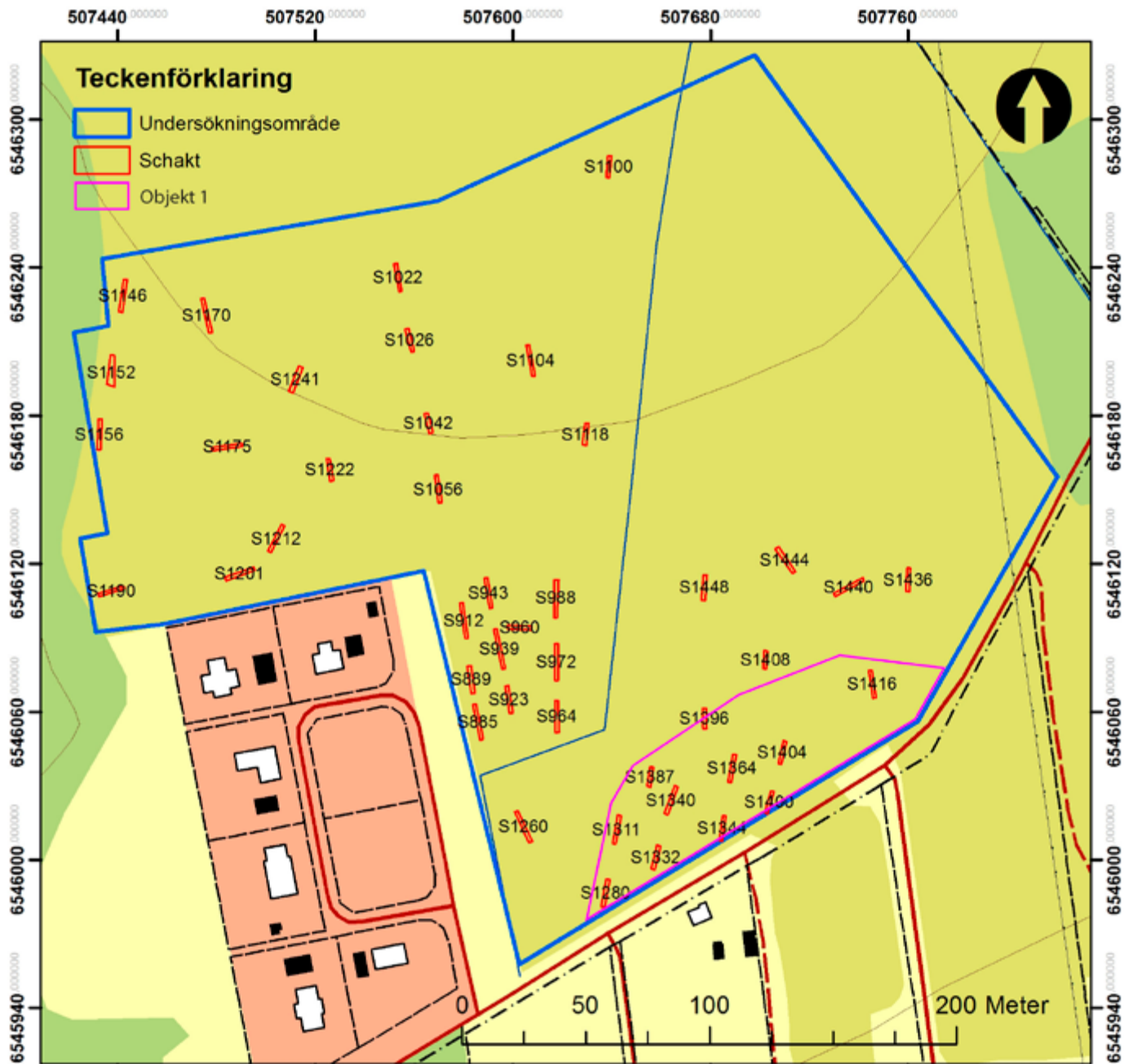
Resultat

Inom utredningsområdet påträffades lämningar från historisk tid och ett mindre område med boplatslämningar. Boplatslämningarna har fått benämningen objekt 1.

Den historiska odlingen

Antalet registrerade rännor och diken uppgår till 29 stycken. Till det kommer tre störhål, 19 plog- och/eller årderspår och diverse andra färgningar som tyder på odling med svedjebruk initialt. Kol från rännan A899 togs för vedartsanalys och datering. Det var en bit av en granstam som daterades till 1282–1396 e. Kr. Dateringen visar snarast på när området svedjats, medan rännorna är av senare datum. Sektioner genom rännorna visade att de var handgrävda med plan botten. I vinkeln där vägg och botten möttes fanns svart odlingsjord. Över det svarta lagret fanns omrörd ljus lera och svart odlingsjord med U-formad undre kontaktyta. U-formen har troligen bildats av att svart matjord trängts ned under en dränering av trä. I och med skiftena under 1700- och 1800-talen lades större diken igen och de nya gränserna dränerades "... med sten, grus eller "trinne" ..." (Slycke 1992).

I den södra delen av utredningsområdet fanns en grop (A1348) med fynd av yngre rödgods och bränd lera. Gropen hade en skålad form med central fyllning av ljust brungrått grus. Utmed kanterna och i botten fanns gråbrun sand med inslag av kol. Ytterligare en grop (A1355) som mätte 1,1 x 1,3 meter mättes in. Fyllningen bestod av sotig och kolig sand skiktad med orange sand. Båda groparna låg inom området för objekt 1. Möjligen hör gropen A1355 till boplatslämningarna.



Figur 3. Utredningsområdet med undersökta schakt. Skala 1:2 500.

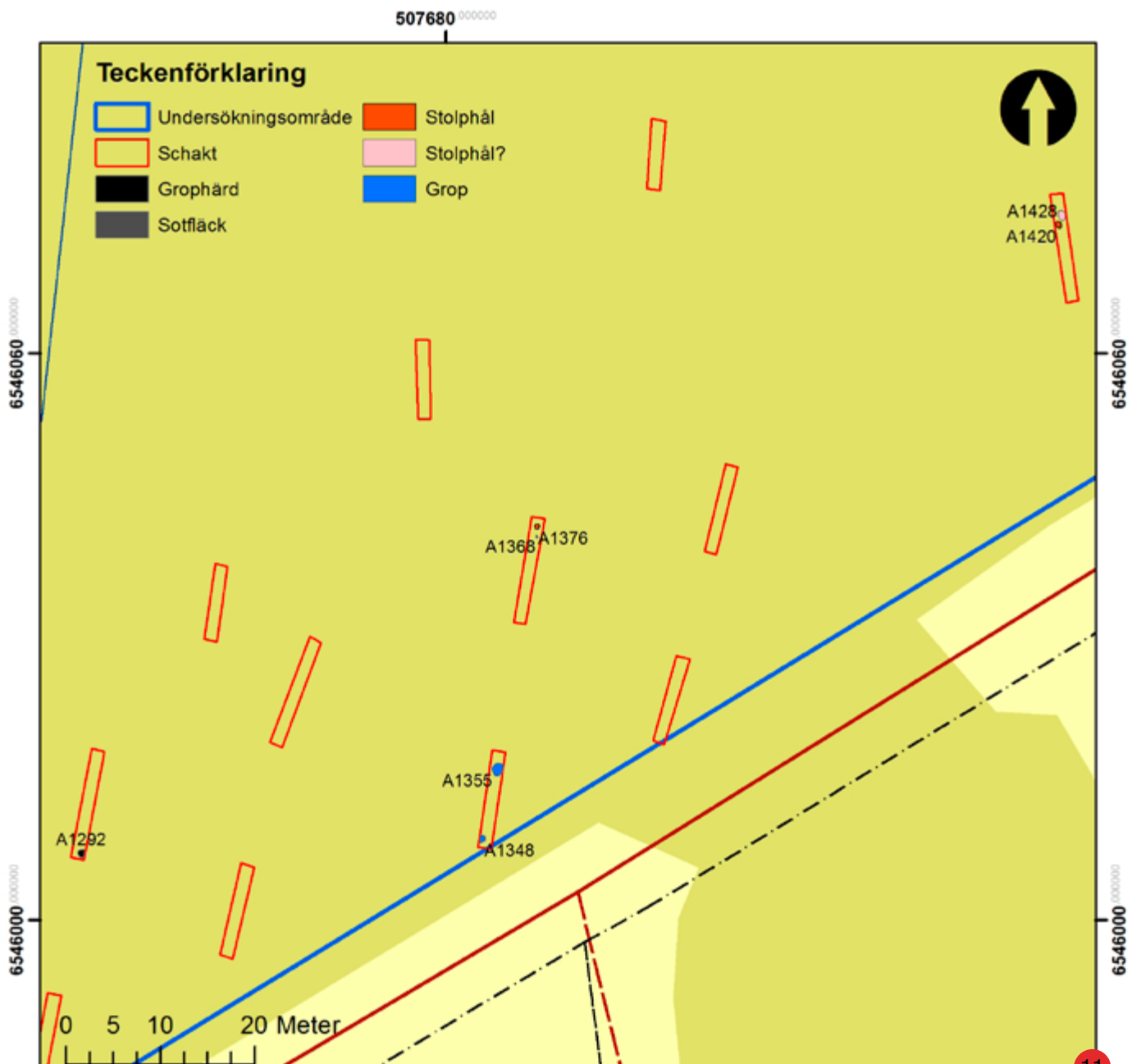


Figur 4. Tvärsnitt genom en av rännorna.



Figur 5. Utredningsområdet med schakt och de lämningar som har att göra med svedjebruk och odling. Strecken är förlängningar av påträffade diken och rännor. Skala 1:1 500.

Figur 6. Grophården
A1292, från norr.



Figur 7. Plan över boplatsslämningarna i den södra delen. Skala 1:1 000.



Figur 8. Översiktsfoto över boplatsoområdet i den södra delen sett från sydväst.

Boplatslämningarna, objekt 1

I den södra delen av området sluttade marken svagt från vägen mot norr. Utöver de historiska lämningarna från åkerbruk som fanns över hela ytan så hittades fem anläggningar av boplatsskarakter. Det rör sig om tre stolphål, en grophärd och en sotfläck.

Alla tre stolphålen hade stenskonning, men de var endast 0,15–0,2 meter djupa. A1376 hade en synlig stolpfärgning av svagt humös mörkgrå sand. Stolpen hade tryckts ned i den sandiga undergrunden. A1420 hade en fyllning av gråbrun och ljus sand med inslag av kol. A1428 liknade A1420, men saknade tydlig avgränsning. Stolphålen var 0,55–0,7 meter stora.

Kolfläcken A1368 var rund och 0,25 meter i diameter. Djupet uppgick till 0,05 meter.

Grophärden A1292 mätte 0,9x0,7 meter. Fyllningen bestod av svart sot och kol. Utmed kanterna fanns stora förkolnade trästycken som låg i ungefärlig öst-västlig riktning. Ytligt fanns åtta skärviga och skörbrända stenar. Formen var skålad och djupet uppgick till 0,1 meter. Kol från grophärden daterades till 426–588 e. Kr. Liksom kolprovet i rännan A899 så kom även detta kol från en granstam.

Fynden

Sex fynd har registrerats, men endast två av dem har tagits tillvara. Det rör sig om två avslag i kvarts (F1 och F2). F1 hittades vid schaktning i S1332, medan F2 hittades som lösfynd i åkerjorden i samma område. Utöver de två avslagen togs även två mindre kvartsbitar in (F3 och

F4). De har registrerats som möjliga splitter och kasserats. Splittren hittades i den västra delen av utredningsområdet, i den åkermark som gränsar till ett högre liggande skogsområde. En ytavsökning gjordes inom delytan, men inga fler bitar hittades.

Från historisk tid hittades två fynd av yngre rödgods som båda hittades i området med boplatslämningar. Det rör sig om en mindre mynningsbit (F5) som legat och rullat runt i åkermarken så pass att all glasyr var borta. F6 var ett fragment av ett fat där endast piplerdekoren fanns kvar. Fragmentet var det enda fynd som hittades i en anläggning. Det rör sig om gropan A1348 i S1344.



Figur 9. Två kvartsavslag.

Tolkning

Boplatslämningarna inom objekt 1 var spridda och åtgångna av odling. Förmodligen rör det sig om utkanten av en boplat som legat under, och söder om vägen.

Dräneringsrännorna är av en relativt sen karaktär. Däremot har svedjebruk förekommit i området åtminstone sedan 1300-talet. Enligt Riksantikvarieämbetets lämningstypslista registreras svedjor som "övrig kulturhistorisk lämning".

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med den arkeologiska utredningen var att klargöra i vilken utsträckning som det förekommer fornlämningar inom exploateringsområdet för att på så sätt ge Kumla kommun och Länsstyrelsen ett bättre planeringsunderlag inför det fortsatta arbetet med detaljplan inom området. Ett mindre område med spridda lämningar har identifierats. Utöver det har spår i form av rännor från ett äldre odlingssystem dokumenterats.

Utredningen består av arkiv- och litteraturstudier, kartanalyser samt fältinventering och utredningsgrävning. Utredningen har genomförts med hög ambitionsnivå.

Inga avsteg gjordes från undersökningsplanen.

Referenser

Tryckta källor

Slycke, H. 1992. *En by i Östergötland under 500 år.
Slycke by 1430 – 1930*. Linköping.

Kartor och arkivmaterial

HISTORISKA LANTMÄTERIAKTER

18-skö-93 Storskifte 1808

18-skö-285 Skattläggning 1780

18-vib-51 Storskifte 1775

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Örebro
Kommun	Hallsberg
Landskap	Närke
Socken	Hallsberg
Fastighet	Hallsberg-Falla 1:9

Fornlämningsnummer —

Lämningstyp

Objekt 1, boplatz (fornlämning)
Fossil åker (övrig kulturhistorisk lämning)

Datering

folkvandringstid, medeltid

Typ av undersökning

Arkeologisk utredning

Länsstyrelsens beslutsdatum

2017-03-30

Länsstyrelsens diarienummer

431-11-2017

Arkeologgruppens projektnummer

Ag2017_12

Projektledning	Nina Balknäs
Personal	Nina Balknäs Karin Stenström

Undersökningstid	2017-04-26 till 2017-04-28
Exploateringsyta	Ca 80 000 m ²
Undersökt yta	683 m ² , 488 löpmeter
Inmätningsteknik	RTK-GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Fynd förvaras hos Arkeologgruppen AB i väntan på fyndfördelning.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Schaktbredd 1,4 meter

S-nr	Beskrivning	Längd/m	Djup/m	Anl	Prov	Fynd
885	Matjord 0,3 m Ljus sand	15	0,3	863 867 875 883	PK882	
889	Matjord 0,3-0,4 m Sand i S Lera i N, med sotiga rotgångar	11	0,5	893 899 903	PK911	
912	Matjord 0,4 m Ljus sand Centralt djurhåla med grå sand, bränd lera och tegel	14	0,4	916		
923	Matjord 0,3-0,4 m Orangegul lera flammig (äldre odlingslager)	11	0,4	927		
939	Matjord 0,3 m I S odlingslager A935 0.15 m Lera I N ljusgul sand	16	0,45	931 935		
943	Matjord 0,25-0,45 m Orangegul sand	12	0,25-0,5	947 956		
960	Matjord 0,25-0,35 m Orangegul sand	9	0,3-0,4			
964	Matjord 0,25-0,3 m Orangegul sand Djurhåla i mitten	12	0,25-0,35	968		
972	Matjord 0,35-0,5 Orangegul sand	14	0,35-0,5	976 980 984		
988	Matjord 0,2-0,35 Äldre matjord 0,05-0,1 Orangegul sand	15	0,25-0,55	992 1003 1005 1008 1010 1012 1014 1016		
1022	Matjord 0,45-0,5 spår av äldre odlingslager I N ljusgul sand I S orangegul sand Centralt i schaktet en rotvälta med kol och sot? Rest av svedjebruk? Flera djurgångar.	12	0,6	1018		

S-nr	Beskrivning	Längd/m	Djup/m	Anl	Prov	Fynd
1026	Matjord 0,5 spår av äldre odlingslager Ljusgul sand med fläckar av orange sand	9,5	0,5	1030 1035		F1034 kasserat
1042	Matjord 0,4 spår av äldre odlingslager orangegul lera	8	0,4	1046		
1056	Matjord 0,4 spår av äldre odlingslager lera	9	0,4			
1100	Matjord 0,25 orangegul lera stenlyft i S	9	0,3			
1104	Matjord 0,3 spår av äldre odlingslager fin sand och lite gul lera	12,5	0,3			
1118	Matjord 0,2 spår av äldre odlingslager fin sand och gul lera	8	0,2			
1146	Matjord 0,3 orange lera med fräscha rötter (energiskog?)	13	0,3	1129 1138 1142	PK1151	Ytfynd kvarts
1152	Matjord 0,2 orange lera med spridda stenar ca 0,1 m stora Fläckvis gråbrun lera med kolinslag	11	0,25	Två störhål? Ej inmätta		
1156	Matjord 0,25 gul lera med fläckvis grå lera med kolinslag centralt en rotvälta med mörkgrå lera och stenar <0,2 m	13	0,3	1161 1168		
1170	Matjord 0,3 ljus finsandig morän flera stenlyft inget grått i botten	14	0,3			
1175	Matjord 0,25-0,35 spår av äldre odlingslager grågul finsand, mer orange i Ö Moderna plogspår i sterilen, flera stenlyft	13	0,35	1179 1184		
1190	Matjord 0,35-0,4 spår av äldre odlingslager orangegul lera plogspår/diken som skär varandra i den Ö halvan	11	0,4	1197		
1201	Matjord 0,25-0,3 orangegul sand i V rödbrun sand i Ö	12	0,3	1205		
1212	Matjord 0,2-0,25 ljusgul och rödbrun flammig sand	12	0,3	1216		

S-nr	Beskrivning	Längd/m	Djup/m	Anl	Prov	Fynd
1222	Matjord 0,3-0,35 spår av äldre odlingslager orangegul sand	9	0,35	1226 1230 1236		
1241	Matjord 0,4 ljus sand med spår av äldre odlingslager	11	0,4			
1260	Matjord 0,25 ljus finsand/silt spår av äldre odlingslager	13	0,25	1264		
1280	Matjord 0,2 orange flammig sand plog- eller årderspår i N med grå sand och liiite bränd lera	11	0,2	1276 1284 1290		
1311	Matjord 0,3 melerad finsand	11	0,3	1292 1307 1309 1314 1319	PK1302	
1332	Matjord 0,3 flammig orange sand med lite rotkol	10	0,3			Rödgods kvarts
1340	Matjord 0,3 hård bränd sand med rotvälta centralt	12	0,5	1336		
1348	Matjord 0,3 orange sand med rotkol	10	0,3	1344 1355		Yngre rödgods bränd lera
1364	Matjord 0,3 ljus gråbeige flammig sand spår av äldre odlingslager	11	0,3	1368 1376	PK1386	
1387	Matjord 0,3-0,4 brun sand spår av äldre odlingslager	8	0,4	1392		
1396	Matjord 0,2 sandig småstenig morän stort inslag av rotkol	8	0,2			
1400	Matjord 0,2 orange sand lite rotkol	9	0,2			
1404	Matjord 0,3 ljus beige sand lite rotkol	9	0,3			
1408	Matjord 0,3 småstenig sandig morän plogspår	7	0,3	A1412 utgå		

S-nr	Beskrivning	Längd/m	Djup/m	Anl	Prov	Fynd
1416	Matjord 0,2 småstenig sandig orange morän gråflammig	11	0,2			
1436	Matjord 0,25-0,3 beige sand plogspår i sterilen	9	0,3			
1440	Matjord 0,25-0,3 beige sand i V änden orangebrun och svartflammig bränd sand i resten av schaktet	12,5	0,3			
1444	Matjord 0,3 gul sand i N orangebrun sand i S plogspår i sterilen	12	0,3			
1448	Matjord 0,4 beige sand plogspår i sterilen	10	0,4	A1452 utgår		

Bilaga 2. Anläggningstabell

A-nr	Typ	Beskrivning	Mått	Djup	Fynd	Prov
863	Lager	Mörkgrå sotig sand med inslag av kol		0,1		
867	Kolfläck	Kolfläck i sterilen. Svedjebruk? Rotkol.	0,3x0,15			
875	Ränna	Mörkgrå sotig sand med inslag av kol. Plan botten. Stenlyft eller stolphålsbotten i S änden.	1,5x0,35	0,05		PK882
883	Årderspår?	Fyllning av sotig mörkgrå sand. Spetsig botten.	Bredd 0,03	0,02		
893	Störhål	Mörk gråbrun sand. Spetsig botten.	0,1 m i diam	0,08		
899	Ränna	Fyllning av mörkt gråbrun sand omrört med kluttar av steril lera.	Bredd 0,6	0,3		PK911
903	Rotvälta?	Oformlig, fyllning av grå kompakt lerig sand.	Ca 1x1,5 m			
916	Stolphål?	Tveksamt stolphål. Fyllning av mörkgrå sand med lite kol.	0,3 m i diam	0,1		
927	Ränna	Fyllning av sotig mörkgrå sand med klumpar av lera och inslag av kol.	Bredd 0,25	0,12		
931	Ränna	Botten av ränna. Fyllning av sotig mörkgrå sand med klumpar av lera och inslag av kol. Under 935	Bredd 0,25	0,05		
935	Lager	Äldre matjord. Mörkgrå sotig sand med inslag av kol.	Ca 5,5x1,4 m	0,15		
947	Stolphål?	Något oregelbunden i plan. Skålad form. Mörkt gråbrun sand med inslag av kol, blandat med steril sand.	0,5 m i diam	0,06		
956	Ränna	Fyllning av mörkgrå sand, orangegul sand och ljusgul sand tydligt blandat/melerat. Inslag av kol.	Bredd 0,32	0,27		
968	Ränna?	Fyllning brungrå sand med sot och kol.	Bred 0,3	0,08		
976	Ränna?	Fyllning av brungrå sand blandat med sterilen. Inslag av kol.	Bred 0,4	0,1		
980	Djupt plogspår	Fyllning av gråbrun sand blandat med sterilen. Inslag av kol. Spetsig botten. Årder?	Bredd 0,2	0,1		
984	Ränna	Parallella årderspår, minst tre. Fyllning gråbrun sand blandad med steril. 1 bit bränd lera.	Bredd 0,5	0,04		

A-nr	Typ	Beskrivning	Mått	Djup	Fynd	Prov
992	Ränna?	Fyllning mörkgrå sand blandat med orangegul-ljusgul sandig lera. Lerfyllning 0,15m, mörkt i botten.	Bredd 0,25	0,25		
998	Dike?	Syntes i schaktväggen i Ö+V. Mörkt gråbrun sand. Fortsatte i botten i N. Eventuell rotvälta, ligger i liten svacka. Ohumöst.		0,1		
1003 1005 1008 1010 1012 1014 1016	Plogspår	Skålad form, mörkgrå sand	Bredd 0,1	0,03		
1018	Ränna	Fyllning av gråbrun sand blandat med steril sand snett V-formad profil	Br 0,2	0,1		
1030	Maskingrävt schakt?	Mörkt gråbrun och ljus sand blandat med klumpar av orangegul lera				
1035	Ränna	Mörkt gråbrun sand blandat med klumpar av orangegul lera, inslag av kol. S-formad botten (dubbelt plog-/årderspår?)	Br 0,35	0,18		
1046	Ränna	Gråbrun sand blandat med klumpar av lera	Br 0,3	>0,32		
1114	Ränna	Ljusbrun sand och lera med sotfläckar och kolinslag, spetsig botten	0,58	0,31		
1108 1110 1112	Årderspår	Fyllning av ljus gråbrun sand, skålformade	0,03-0,05	0,02		
1123	Lagerrest?	Grå lera med inslag av kol, stenar ca 0,1 m stora oregelbunden i plan och botten Överlagras av A1138	Ca 1x1	0,02	PK1151	
1138	Dike	Omrörda massor av grå lera och gul sand Recent? Åtminstone historisk tid.	Ca 1,5 br			
1142	Ränna	Omrörd lera, går in i A1138	Br 0,3			
1156 1157	Störhål?	Den ena sotig och kolrik lera, den andra gråbrun lera, båda skålade	Diam 0,1 och 0,13	0,05		
1161	Störhål	Humös svagt gråaktig brun lera med inslag av kol	0,22 i diam	0,13		
1168	Plog-/årderspår	Fyllning av brun humös lera med inslag av kol	0,08	0,05		

A-nr	Typ	Beskrivning	Mått	Djup	Fynd	Prov
1179	Ränna	Fyllning av gråbrun sand blandat med steril sand och klumpar av orangebrun lera, inslag av kol	Br 0,3	>0,1		
1184	Ränna	Fyllning av gråbrun sand blandat med steril sand och klumpar av orangebrun lera, inslag av kol	Br 0,6	0,3		
1188	Årder-/plogspår	Fyllning av gråbrun sand blandat med steril, kolfragment	br 0,1	0,04		
1197	Ränna	Fyllning av gråbrun sand med klumpar av orangebrun lera, inslag av kol	0,45			
1208	Ränna	Fyllning av mörkgrå, orangegul och ljus sand, blandat. Inslag av sot och kolfragment	0,6			
1216	Ränna	Fyllning av mörkgrå sand blandat med steril sand, något rundad botten	Br 0,6	0,2		
1226	Ränna	Fyllning av gråbrun och orangegul lera. Inslag av kol	Bredd 0,85			
1230 1236	Traktorspår?	Fyllning ljus- mörkt gråbrun och orange lera.	Bredd 0,45	0,03		
1245	Odlingsröse	I botten och söderut stenar 0,2 m, överst sent upplagda stenar upp till 0,6 m stora.	Ca 3 m diam	0,3-0,4		
1252	Odlingssten	Ligger upp mot naturliga block, mossiga stenar 0,2-0,3 m stora.	Ca 1,5x1	0,2		
1264	Stenlyft?	Mörkgrå kolig sand, troligen stenlyft eller rot från svedjebruk	Ca 1x0,4	0,15		
1276	Ränna	Orangegrå sotig lera med inslag av kol	Br 0,3			
1284 1286 1288 1290	Plog-/årder-spår	Grå sand med litet inslag av kol och enstaka fnyk bränd lera	Br 0,05-0,2	<0,1		
1292	Grophärd	Svart sot och kol, stora förkolnade träbitar i ungefärlig Ö-V i kanterna. Svagt skålad yttligt ca 8 skärviga och skörbrända stenar	0,9x0,7	0,1	PK1302	
1303	Ränna	Gråbrun sand med litet inslag av kol, kan vara 2 djupa plogspår	Br 0,4			
1307 1309	Plogspår, ev. Årder-spår	Gråbrun sand	Br 0,05			
1314	Ränna?	Svart sotig och kolig sand, plan botten	Br 0,25	0,07		

A-nr	Typ	Beskrivning	Mått	Djup	Fynd	Prov
1319	Ränna + dike	Brungrå sand med kluttar av steril lera och orange sand, inslag av kol	Br 0,45 br 0,9			
1336	Dike	Omrörda massor: brungrå sand med steril lera och sand, inslag av sot och kol	Br 1,0			
1348	Grop	Skålad form. Central fyllning av ljust brungrått grus. I botten och kanter gråbrun sand med inslag av kol.	0,9x0,55	0,15		Yngre rödgods bränd lera
1355	Grop	Rotvälta? Skiktad svart sotig och kolig sand med orange sand. I N stenlyft med äldre odlingsjord.	1,3x1,1	0,15		
1364	Sotfläck	Rund, kolig och sotig humös sand. Bränd stolprest?	0,25 m i diam	0,05		
1376	Stolphål	Stolpfärgning 0,2 m i diam stenskoning: 3 stenar i V delen (som undersökts) varav 2 skärviga. Svart humös mörkgrå sand, återfyllning med melerad gråbrun sotig sand. Stolpen nedtryckt.	0,55 m i diam	0,15	PK1386	
1392	Ränna	Omrörd gråbrun sand och steril sand, inslag av kol	Br 0,6			
1412	UTGÅR	plogspår				
1420	Stolphål	Stenskott stolphål. Stenar 0,07-0,23 m stora. Skålad form. Fyllning av gråbrun och ljus fin sand. Den ljusa sanden dominerande. Fragment av kol. Tydlig avgränsning.	0,75x0,65	0,2		
1428	Stolphål?	Fyllning av gråbrun sand blandat med ljus finsand Övervägande gråbrun sand. Inslag av kol. Spridda stenar <0,1 m. Skålad form.	0,7x0,6	0,2		
1452	UTGÅR	djurhåla				

Bilaga 3. Fyndlista

Fyndnr	Sakord	Material	Antal	Mått /cm	Kontext	Typ av kontext	Kommentar
1	Avslag	Kvarts	1	4,5x4,5x1,5	S1332	Rensfynd i schakt	
2	Avslag	Kvarts	1	3,5x3x1	1F.....	Lösfynd i åkerjord	
3	Splitter?	Kvarts	1	-	1F1174	Lösfynd i åkerjord	kasserad
4	Splitter?	Kvarts	1	-	1F1150	Lösfynd i åkerjord	kasserad
5	Keramik	Yngre rödgods	1	-	S1332	Sliten mynningsbit	kasserad
6	Keramik	Yngre rödgods	1	-	A1348, S1344	Fragment av fat med piplerdekor	kasserad

Bilaga 4. Vedartsanalys

Ulf Strucke, SHMM

Landskap:	Närke	Socken:	Hallsberg
Fastighet:	Hallsberg-Falla 1:9	RAÄ nr:	
AnalysId:	14182		
Anläggning:	1292 Grophärd	Provnr:	PK1302
Vikt (g):	7,6	Analyserad vikt (g):	7,6
Fragment:	1	Analyserat antal:	1
Art:	Gran	Antal:	1
Material:	Träkol		
Kommentar:	Stam		
AnalysId:	14181		
Anläggning:	899 Dike	Provnr:	PK911
Vikt (g):	0,1	Analyserad vikt (g):	0,1
Fragment:	1	Analyserat antal:	1
Art:	Gran	Antal:	1
Material:	Träkol		
Kommentar:	Stam		

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL13)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -25.2$ o/oo)

Laboratory number **Beta-467210**

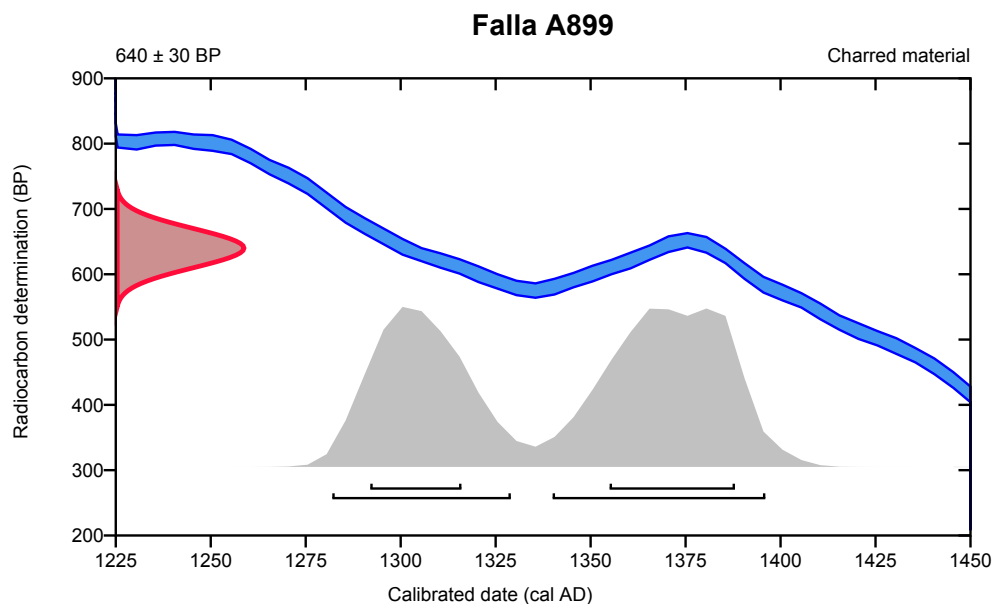
Conventional radiocarbon age **640 ± 30 BP**

95.4% probability

(54.4%)	1340 - 1396 cal AD	(610 - 554 cal BP)
(41%)	1282 - 1329 cal AD	(668 - 621 cal BP)

68.2% probability

(40.7%)	1355 - 1388 cal AD	(595 - 562 cal BP)
(27.5%)	1292 - 1316 cal AD	(658 - 634 cal BP)



Database used
INTCAL13

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL13

Reimer, et.al., 2013, Radiocarbon55(4).

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL13)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -24.5$ o/oo)

Laboratory number **Beta-467211**

Conventional radiocarbon age **1540 $\pm$ 30 BP**

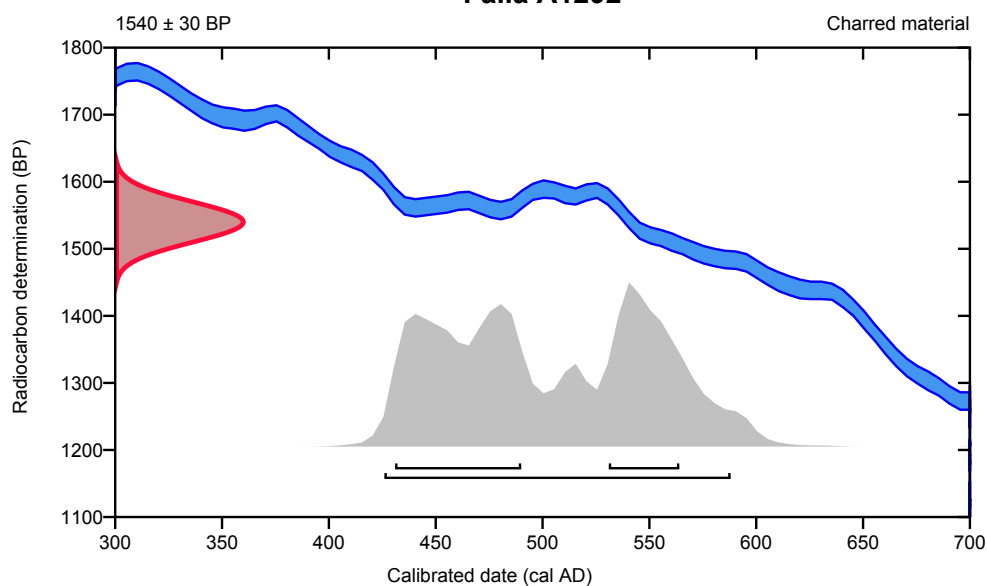
95.4% probability

(95.4%) 426 - 588 cal AD (1524 - 1362 cal BP)

68.2% probability

(42.4%) 431 - 490 cal AD (1519 - 1460 cal BP)
(25.8%) 531 - 564 cal AD (1419 - 1386 cal BP)

Falla A1292



Database used
INTCAL13

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL13

Reimer, et.al., 2013, Radiocarbon55(4).

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

